

02/06/2023

AVISO FITOSANITARIO

Thaumetopoea pityocampa (Procesionaria do Piñeiro)

DESCRICIÓN

Thaumetopoea pityocampa D. & Schiff é un insecto defoliador pertencente á familia Thaumetopoidae. Os adultos son bolboretas cunha envergadura de 30-50 mm. As larvas pasan por cinco estadios, que presentan diferentes aspectos ao longo do tempo. A partir do terceiro estadio presentan pelos urticantes que as eirugas soltan cando se senten ameazadas. A peza quitinosa que cobre a cabeza é negra en todo momento. As eirugas móvense sempre unha tras outra, formando neste insecto unha "procesión" característica, para abandonar o niño e alimentarse nos días nos que as condicións meteorolóxicas son favorables para o insecto.

DANOS

A procesionaria do piñeiro, *Thaumetopoea pityocampa* é un lepidóptero defoliador, que se alimenta durante a maior parte do seu ciclo biolóxico das follas dos piñeiros, ocasionando a perda de agullas, e principalmente perda de crecemento e debilidade nos pés defoliados.

A bolboreta ou imago sae do solo para facer a posta ó longo do verán (xuño a setembro das zonas máis frías ás máis cálidas), rapidamente aparease, e comeza a posta que efectúa envolvendo os ovos a dúas agullas da mesma vaina. A súa posta é de 120 a 300 ovos, sempre elixindo os piñeiros que van a resultar mellores para as futuras larvas, especialmente soleados en bordes de accesos, e onde non existan postas.

As eirugas comezan a emerxer a comezos de setembro, e logo forman un grupo que se protexe con fíos de seda sen aparencia de bolsón, sendo fáciles de localizar pola cor ocre das acículas próximas, que son as primeiras que comen. Pasan por cinco estadios de desenvolvemento, sendo a partir do terceiro estadio cando comezan a producir pelos urticantes. No cuarto ou quinto estadio, os danos ocasionados pola súa voracidade, poden ser importantes, estando sempre en relación co número de eirugas e o alimento dispoñible. Cando este último é escaso, poden ocasionar a defoliación completa dos piñeiros e causarlles a morte.

A finais do inverno e comezo da primavera, cando o seu desenvolvemento xa está completo, baixan das árbores formando unha "procesión", de aí o seu nome vulgar. Esta procesión vai sempre guiada por unha femia, e unha vez localizado o sitio adecuado entérranse no chan, onde completan o ciclo mediante a crisalidación. Os ataques ás masas nunca son mediante unha invasión masiva, comezan con ataques nas zonas máis soleadas, bordes da masa, perímetros de pistas forestais ou en estradas.

RECOMENDACIÓNS E MEDIDAS CULTURAIS.

Aínda que a presenza sexa escasa, sen que se poida considerar como unha praga, é certo que pode causar problemas para persoas e animais, se se entra en contacto con elas, de xeito que provocan a expansión dos pelos urticantes e poden producir síntomas de irritación das mucosas, toses ou próidos importantes nos ollos das persoas e animais.

Non sendo posible o tratamento masivo destas árbores no momento inicial do desenvolvemento das eirugas, fanse as seguintes recomendacións para o manexo das colonias presentes en árbores illadas, que poidan estar cerca de vivendas, parques ou colexios:

- Non xogar, molestar ou atacar (con paus ou insecticidas), as procesións ou os niños (bolsóns brancos), xa que cando se ven atacadas é cando a procesionaria solta os pelos urticantes, polo aire ou no chan.
- Para a eliminación dos bolsóns, débese facer de forma manual de dúas maneiras diferentes:
 - 1) Curta e queima dos bolsóns: Cortaranse os bolsóns presentes nas diferentes árbores para queimalos con posterioridade. Estes traballos débense realizar empresas especializadas xa que polo xeral van esixir unha subida á árbore, por escalada ou ben por uso dunha plataforma ou a utilización de pértegas de gran lonxitude.
 - 2) Colocación de trampas ou colares atrapa eirugas: neste caso trátase de colocar unha barreira física en forma de colar de plástico rodeando o tronco da árbore, para evitar o descenso da procesión. Este colar ten un punto de saída onde se coloca un colector (bolsa ou ríxido), onde quedan atrapadas as eirugas.

A **Dirección Xeral de Planificación e Ordenación Forestal**, no momento da saída dos imagos, finais da primavera, comeza as mostraxes e colocación de trampas con feromonas de atracción sexual para o monitoreo, co que posteriormente se calcula a curva de voo e así poder determinar a época óptima para os tratamentos.

Nestes momentos estase a realizar a colocación de trampas con feromonas nos Distrito Forestais: **XIII Valdeorras-Trives** e **XIV Verín -Viana**.